

Zarządzenie Nr 10 /2023
Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku
zn. spr. ZO.7100.7.2023
z dnia 4 kwietnia 2023 r.

**w sprawie ograniczania zagrożeń ze strony szkodliwych owadów, grzybów
patogenicznych
i innych zjawisk szkodotwórczych; w tym w szczególności wykonania techniką
agrolotniczą zabiegów ratowniczych na obszarach drzewostanów zagrożonych
przez szkodniki pierwotne w 2023 roku.**

Na podstawie art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. 2022 r., poz. 672 z późn.zm.) oraz Zarządzenia Nr 37 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 24 marca 2023 roku w sprawie ograniczania zagrożeń ze strony szkodliwych owadów, grzybów patogenicznych i innych zjawisk szkodotwórczych w lasach, w 2023 roku, znak: ZO.7100.2.2023

§1

- 1) Zobowiązuję Nadleśniczych do bieżącego monitorowania zagrożeń ze strony czynników biotycznych, w szczególności w drzewostanach zagrożonych od szkodliwych owadów – szkodników wtórnych i pierwotnych oraz podejmowania skutecznych działań profilaktycznych i ochronnych w celu niedopuszczenia do istotnych gospodarczo szkód w lasach,
- 2) wykonania w okresie od 1 maja do 15 października 2023 r. lotniczych zabiegów ratowniczych i ochronnych w drzewostanach zagrożonych żerami szkodliwych owadów w oparciu o protokoły kwalifikacyjne powierzchni do zabiegów sporządzane przy udziale pracowników Terenowej Stacji Ochrony Lasu zwanej dalej TSOL (pracowników ZOL) w Olsztynie, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku oraz nadleśnictw.

§2

Pracownicy wykonujący czynności związane z ochroną lasu w 2023r. mają obowiązek zapoznania się i przestrzegania postanowień wynikających z merytorycznych uregulowań:

- 1) *Instrukcji ochrony lasu;*
- 2) *Ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o środkach ochrony roślin;*
- 3) *Ustawy z dnia 13 lutego 2020 roku o ochronie przed agrofagami;*
- 4) *Ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;*
- 5) *Ustawy z dnia 13 czerwca 2013 roku o gospodarce opakowaniami i odpadach opakowaniowych;*
- 6) *Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 prawo ochrony środowiska;*
- 7) *Ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie kłęski żywiołowej;*
- 8) *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;*
- 9) *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;*
- 10) *Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 o ochronie zwierząt;*
- 11) *Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2006 roku w sprawie*

- bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu niektórych prac z zakresu gospodarki leśnej;
- 12) Etykiety - instrukcji stosowania określonego /nazwa handlowa/ środka ochrony roślin,
 - 13) Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 maja 2013 r. sprawie sposobu postępowania przy stosowaniu i przechowywaniu środków ochrony roślin;
 - 14) Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 grudnia 2013 r. w sprawie potwierdzania sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin oraz Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 stycznia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie potwierdzania sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin
 - 15) Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 kwietnia 2013 r. sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin;
 - 16) Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2014 r. sprawie warunków stosowania środków ochrony roślin;
 - 17) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie rozwiązań technicznych, jakie powinny być zastosowane podczas wykonywania zabiegów z zastosowaniem środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu agrolotniczego
 - 18) Opracowania IBL pt. "Środki ochrony roślin oraz produkty oraz środki biobójcze zalecane do stosowania w leśnictwie w roku 2023".

§ 3

1. Nadleśnictwa zobowiązane są korzystać z zaopatrzenia w środki ochrony roślin do lotniczych zabiegów ratowniczych, nabyte przez DGLP w drodze zakupu centralnego, których dystrybucję prowadzi Zakład Produkcyjno-Usługowo-Handlowy LP w Olsztynie. Zamówienie i zakup preparatów do stosowania podczas tegorocznych zabiegów lotniczych w nadleśnictwach koordynuje RDLP (Wydział Ochrony Lasu) w ramach porozumienia z dnia 15.04.2019 r. zawartego pomiędzy RDLP Białystok, a ZPUH LP w Olsztynie.
2. Zakupu pozostałych środków ochrony roślin niezbędnych do prowadzenia gospodarki leśnej, dokonują bezpośrednio nadleśnictwa, kierując się listą pestycydów dopuszczonych do stosowania w lasach w 2023 roku zgodnie z pkt.3.
3. Przy zakupach, o których mowa w ust. 2, należy kierować się listą pestycydów dopuszczonych do stosowania w 2023 roku, opracowaną przez IBL pt. "Środki ochrony roślin oraz środki biobójcze zalecane do stosowania w leśnictwie w 2023 roku" (z uwzględnieniem polityki pestycydowej FSC).
4. Usługodawców lotniczych i warunki korzystania z usług lotniczych w 2023 roku będą określały umowy zawarte przez DGLP.
5. Zabiegi lotnicze będą wykonywane zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 18.04.2013 w sprawie rozwiązań technicznych, jakie powinny być zastosowane podczas wykonywania zabiegów z zastosowaniem środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu agrolotniczego.
6. W roku 2023 obowiązuje zasada dofinansowania z funduszu leśnego kosztów akcji ograniczania populacji szkodników liściożernych techniką lotniczą z wykorzystaniem środków związanych z funduszem leśnym w następującym zakresie
 - użycia sprzętu lotniczego

- zakupu środków ochrony roślin i ich nośników (adiuwantów)
- magazynowania i transportu środków ochrony roślin i ich nośników (adiuwantów)

w ramach kwot określonych w planie finansowo-gospodarczym PGL Lasy Państwowe.

Rozliczenie finansowe należy przekazać do RDLP niezwłocznie po całkowitym zakończeniu ww. akcji.

§ 4

1. Wszelkie działania związane z ograniczaniem liczebności szkodliwych owadów i skutków aktywności grzybów patogenicznych powodujących szkody w lasach - powinny być prowadzone w sposób nie zakłócający funkcjonowania ekosystemów na obszarach objętych zabiegami i muszą być zgodne z etykietą stosowanego środka ochrony roślin.
2. Zaleca się upowszechnianie biologicznych, mechanicznych i agrotechnicznych metod ograniczania liczebności szkodliwych owadów, grzybów patogenicznych i innych czynników szkodotwórczych, przedstawionych przez IBL w opracowaniach „Metodyka integrowanej ochrony drzewostanów iglastych” oraz „Metodyka integrowanej ochrony drzewostanów liściastych”. W przypadku największego zagrożenia dopuszczalne jest łączenie powyższych metod z metodą chemiczną, polegającą na wykorzystaniu środków ochrony roślin zarejestrowanych do stosowania w leśnictwie.
3. Wyznaczając drzewostany do zabiegów ograniczania szkodliwych owadów, grzybów patogenicznych i innych czynników szkodotwórczych na obszarach Natura 2000, należy zwracać szczególną uwagę na przedmiot ochrony na tych obszarach.
4. Wszelkie czynności związane z ochroną lasu w 2023 roku powinny być wykonane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

§ 5

Nadleśniczowie nadleśnictw, na terenie których prowadzone będą lotnicze zabiegi ochronne, odpowiadają za techniczne i organizacyjne warunki prawidłowego przeprowadzenia zabiegów ograniczających zagrożenia lasów ze strony czynników szkodotwórczych. Działania te powinny uwzględniać w szczególności:

- 1) wyegzekwowanie od wykonawców usług lotniczych spełnienia warunków technicznych zawartych w umowach oraz zapewnienie realizacji obowiązków wynikających z tych umów dla jednostek Lasów Państwowych;
- 2) przekazanie do DGLP, za pośrednictwem RDLP, danych dotyczących obszarów leśnych przewidywanych do zabiegów lotniczych w 2023 roku – współrzędnych geograficznych lotnisk, lądowisk, innych terenów startów i lądowań oraz pól zabiegowych – w celu uzyskania zgody Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej priorytetu na wykorzystanie przestrzeni powietrznej podczas ww. zabiegów.
- 3) przekazanie wykonawcom usług agrolotniczych danych w formie elektronicznej niezbędnych do prawidłowej lokalizacji i naprowadzania statków powietrznych na polach roboczych za pomocą systemów GPS AGRO,
- 4) dopilnowanie przejęcia od wykonawców plików w formie elektronicznej zawierających dokumentację wykonanych zabiegów, sporządzenie ich wersji

analogowych i włączenie w formie załączników do protokołów skuteczności zabiegu;

- 5) przeszkolenie pracowników jednostek LP kierowanych do udziału w zabiegach ratowniczych w zakresie stosowanych metod i środków ochrony roślin oraz wymogów wynikających z przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 6) zabezpieczenie odbioru ilościowego i jakościowego środków ochrony roślin uzyskiwanych lub nabywanych na potrzeby ograniczania liczebności szkodliwych owadów oraz dopilnowanie prawidłowej ich dystrybucji; w ramach zawartego porozumienia pomiędzy RDLP Białystok, a ZPUH LP w Olsztynie 15.04.2019 r.
- 7) zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych, niezbędnego wyposażenia i udzielanie wszechstronnej pomocy w organizacji i funkcjonowaniu TSOL;
- 8) nadzór nad przebiegiem przygotowań do zabiegów ochronnych oraz bieżącą kontrolę realizacji ww. zadań prowadzi RDLP (Wydział Ochrony Lasu).
- 9) składanie drogą elektroniczną za pośrednictwem RDLP do DGLP cotygodniowych meldunków (w czwartki) o zaawansowaniu realizacji zabiegów ochronnych w lasach, według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia;
- 10) opracowanie sprawozdania końcowego z przebiegu zabiegów ratowniczych w 2023 roku i przekazania do RDLP w celu sporządzenia zbiorczego sprawozdania przesłanego do DGLP po całkowitym zakończeniu akcji zwalczania.

§ 6

N a k a z u j ę:

- 1) w przypadku stwierdzenia zagrożeń w stopniu zagrażającym trwałości lasów na obszarach leśnych niestanowiących własności Skarbu Państwa położonych w zasięgu administracyjnym nadleśnictwa, wystąpienie do starosty z wnioskiem o zarządzenie wykonania na koszt nadleśnictwa zabiegów (w trybie art. 10 ust. 1 pkt. 2 ustawy o lasach),
- 2) właściwe oznakowanie terenów objętych zabiegami,
- 3) w przypadku realizowania zabiegów lotniczych powiadomienie przez nadleśnictwa w formie pisemnej urzędów szczebla powiatowego i gminnego:
 - a) samorządów terytorialnych;
 - b) właściwych służb inspekcji ochrony środowiska;
 - c) właściwych służb inspekcji ochrony roślin i nasiennictwa;
 - d) służb sanitarno-epidemiologicznych, weterynaryjnych i zootechnicznych;
 - e) związku pszczelarzy;
 - f) komend policji;
 - g) jednostek wojskowych;
 - h) ewentualnie jednostek straży granicznej
 - i) innych lokalnych instytucji wg uznania nadleśnictwa
 oraz Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku o:
 - a) lokalizacji, (wraz z załącznikiem mapowym)
 - b) dokładnym terminie przeprowadzenia zabiegu,
 - c) rodzaju i właściwościach środków ochrony roślin jakie będą stosowane; (wg wskazań etykiety- instrukcji stosowania),
- 4) poinformowanie społeczeństwa za pośrednictwem mediów oraz w sposób miejscowo przyjęty, o zamierzonych zabiegach agrolotniczych ograniczania liczebności szkodliwych owadów w lasach oraz o niezbędnych, zalecanych środkach ostrożności dla ludzi i zwierząt,

- 5) terminowe ustawienie w określonych miejscach tablic ostrzegawczych oraz wywieszenie ogłoszeń i obwieszczeń zawierających informację o terminie wykonania zabiegu oraz okresie prewencji i karencji oraz powiadomienia pszczelarzy w promieniu do 3 km od pola zabiegowego o ewentualnych ograniczeniach (wynikających z *Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2014 r. sprawie warunków stosowania środków ochrony roślin* lub np. zamykanie pszczół w dniach zabiegów od godz. 18.00 do zachodu słońca i porannych – od wschodu słońca do godz. 8.00).

§7

Zabiegi agrolotnicze mające na celu ograniczanie populacji szkodliwych owadów muszą być wykonane z zachowaniem warunków określonych w aktualnej w dniu zabiegu etykiecie stosowania środka ochrony roślin.

§ 8

Za prawidłowe i w pełni zgodne z przydziałem ilościowym wykorzystanie środków ochrony roślin nabytych za pośrednictwem DGLP oraz zgodnie z zawartym porozumieniem pomiędzy RDLP Białystok, a ZPUH LP w Olsztynie 15.04.2019 r., odpowiadają Nadleśniczowie Nadleśnictw realizujących zabiegi lotnicze.

§ 9

Na czas prowadzenia zabiegów agrolotniczych obowiązki koordynatorów terenowych pełnić będą:

Nadleśnictwo	Koordynator nadleśnictwa	Kontakt
Nowogród	Koordynator – Bernard Kłak	668 277 914
Nurzec	Koordynator – Marek Demianowicz	664 093 317

§ 10

Koordynatorzy Terenowi są zobowiązani do podjęcia swoich funkcji od chwili podjęcia decyzji o zabiegach przez komisję kwalifikacyjną aż do podpisania końcowego protokołu potwierdzającego zrealizowanie zadań i zakończenie działalności agrobazy.

Obowiązkiem koordynatora terenowego jest:

- organizacja dowozu na lądowisko środków ochrony roślin z miejsca ich magazynowania przez nadleśnictwo oraz przygotowania i załadunku cieczy roboczej na samolot (koordynacja pracy zespołu pracowników posiadających odpowiednie badania i przeszkolenie do pracy z środkami ochrony roślin),
- podejmowanie uzgodnień operacyjnych z przedstawicielami personelu latającego usługodawcy, przedstawicielami zespołu pracowników przygotowujących ciecz roboczą i pracownikami w nadleśnictwie oraz opracowanie harmonogramów lotów na kolejne dni,
- terminowe dostarczenie pilotowi niezbędnych materiałów mapowych, plików elektronicznych i informacji o polach zabiegowych w układzie WGS84,
- znajomość całości zadań przypisanych do bazy łącznie z konfiguracją pól zabiegowych,

- e) utrzymywanie łączności z pracownikami obecnymi na polach zabiegowych oraz uzyskiwanie tą drogą informacji o aktualnych warunkach pogodowych na polach zabiegowych będących podstawą do dysponowania lotów,
- f) dokumentowanie i bieżąca analiza zużycia preparatów, informacja o zrealizowanej powierzchni zabiegów i składanie meldunków do RDLP,
- g) bieżące prowadzenie kontrolki dokumentującej czasu pracy samolotów i rozchód środków ochrony roślin. W tym celu konieczny jest odbiór od pilotów wydruków i plików elektronicznych oraz potwierdzanie swoim podpisem i pieczęcią dokumentacji dziennej lotów prowadzonej przez pilota,
- h) dokumentacja sporządzona i zabezpieczona przez koordynatora jest za pośrednictwem nadleśnictwa transponowana i przekazywana do RDLP w postaci meldunków codziennych, tygodniowych oraz meldunku końcowego podsumowującego zakończenie akcji,
- i) spisanie z udziałem przedstawiciela usługodawcy usług agrolotniczych protokołu końcowego zamykającego działalność bazy.
- j) Nadzór merytoryczny nad funkcjonowaniem LBL Rostki i LBL Narew z ramienia RDLP Białystok sprawuje Wydział Ochrony Lasu.

§11

1. Zobowiązuję do składania meldunków o zaawansowaniu lotniczych zabiegów ratowniczych:
 - a) w okresie od rozpoczęcia do zakończenia oprysków codziennie drogą e-mailową ewentualnie telefoniczną meldunków operacyjnych o postępie prac z określeniem powierzchni wykonanych oprysków i potwierdzenia ilości zużytych preparatów.
 - b) składania meldunków pocztą elektroniczną na adres: ochrona@bialystok.lasy.gov.pl - w czwartki do godz. 10.00 według wzoru (załącznik nr 1 do zarządzenia)
2. Meldunek sporządzony na drukach stanowiących załącznik nr 1 do zarządzenia powinien zawierać:
 - nazwę szkodnika liściożernego (lub zespołu szkodników),
 - powierzchnię zabiegu (w kolejnych meldunkach narastająco),
 - zastosowany środek ochrony roślin (nazwa handlowa i na jakiej powierzchni został zastosowany) oraz jego zużycie (w litrach),
 - sprzęt opryskujący (samolot, helikopter, aparatura naziemna).
 - osobno należy wyspecyfikować zabiegi wykonywane na gruntach Lasów Państwowych oraz w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa.
3. Obowiązek niezwłocznego rozpoczęcia składania meldunków dotyczy tych nadleśnictw, w których rozpoczęto realizowanie zabiegów ratowniczych w zakresie ograniczania populacji foliofagów techniką agrolotniczą. Meldunki tygodniowe należy datować i oznaczać numeracją ciągłą. Okresowe zawieszanie składania meldunków jest możliwe jedynie po wcześniejszym uzgodnieniu z osobą opracowującą informację na szczeblu RDLP.
4. Wszystkie nadleśnictwa wykonujące zabiegi zwalczania szkodników liściożernych techniką lotniczą są zobowiązane do złożenia sprawozdania końcowego po całkowitym zakończeniu tegorocznej akcji z uwzględnieniem gatunków zwalczanych szkodliwych owadów *(oznacza to obowiązek złożenia sprawozdania do Wydziału Ochrony Lasu RDLP w Białymstoku po zabiegach w br.)*.

5. Wydział Ochrony Lasu RDLP w Białymstoku – składać będzie meldunki oraz sprawozdania końcowego w terminach i formie wyznaczonej przez DGLP.

§ 14

1. Po wykonywaniu na terenie nadleśnictwa zabiegów agrolotniczych, zobowiązuje właściwe nadleśnictwa do złożenia w możliwie szybkim terminie, za pośrednictwem Wydziału Ochrony Lasu, wniosku do DGLP o refundację kosztów lotniczych zabiegów ograniczania populacji szkodliwych owadów.
2. Wniosek o refundację kosztów lotniczych zabiegów ograniczania szkodliwych owadów w 2023 roku zgodnie z § 4 pkt. 5 Zarządzenia nr 37 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych zn.:ZO.7100.2.2023 z dnia 24.03.2023 r. winien między innymi dotyczyć kosztów realizacji zadań wymienionych zarządzeniu w § 3 pkt.6.

W zestawieniu sporządzonym w układzie wyszczególnionych grup zadań należy ponadto wyspecyfikować: nazwę dokumentu źródłowego, nazwę towaru lub usługi, wartość. Do wniosku w charakterze załączników należy dołączyć kserokopie (potwierdzenie zgodności z oryginałem) wszystkich dokumentów źródłowych potwierdzających poniesione wydatki zgłaszane przez nadleśnictwo do refundacji i uwzględnionych w powyższym zestawieniu.

3. Sprawozdanie końcowe z akcji ratowniczej winno dotyczyć wszystkich zabiegów ratowniczych w zakresie ograniczania szkodników owadów wykonywanych techniką agrolotniczą. Dane winny być zgodne z zapisem w „Ewidencji zabiegów ochronnych” i zawierać co najmniej następujące informacje:
 - a) gatunek rośliny na jakiej powierzchni przeprowadzono zabieg ochronny (skład gatunkowy, wiek) oraz nazwę szkodnika;
 - b) powierzchnię i lokalizację;
 - c) termin wykonania zabiegu;
 - d) nazwę środka i jego dawkę;
 - e) rodzaj użytego sprzętu;
 - f) koszt jednostkowy zabiegu (w przeliczeniu na 1 ha);
 - g) ocenę skuteczności.

§ 15

Zobowiązuję Nadleśniczych do zorganizowania spośród podległych pracowników **służby ochrony lasu** zdolnej do sprawnego przygotowania i przeprowadzenia akcji, zaś pracowników RDLP w Białymstoku zobowiązuję do służenia nadleśnictwom doradztwem i pomocą oraz zapewnienia nadzoru nad przebiegiem przygotowań i realizacją zabiegów ratowniczych.

§ 16

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Dyrektor
DYREKTOR
 Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych
 w Białymstoku
mgr inż. Andrzej Józef Nowak

Załącznik nr 1 do zarządzenia nr /2023
 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji
 Lasów Państwowych w Białymstoku
 z dnia04.2023 roku.

Meldunek Nr z dnia 2023 roku

Ograniczenie populacji szkodliwych owadów w 2023 roku techniką lotniczą i naziemną

RDLP	Nadleśnictwo	Rodzaj sprzętu*	Powierzchnia [ha]			Gatunek dominujący	Środek ochrony roślin	Ilość zużytego środka [l lub kg]	Uwagi **
			Ogółem	w tym :					
				zabieg powtórzony	LN				

* Rodzaj sprzętu – samolot, śmigłowiec, sprzęt naziemny, (w wypadku chrabąszczowatych), zbiór ręczny (w przypadku chrabąszczowatych)

** uwagi –np. jednorazowa zgoda MRiRW, zabieg w ramach doświadczeń IBL inne/

